



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_705
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Česká a světová literatura 20. století
Autor, spoluautor:	Mgr. Jakub Stolička
Název DUMu:	Zhudebněná poezie a písňové texty
Pořadové číslo DUMu:	05
Stručná anotace:	
Digitální učební materiál Zhudebněná poezie a písňové texty rozvíjí interpretační kompetence žáků. Žák formou interaktivních cvičení získává informace z textu či jiných médií, text na základě těchto informací interpretuje a debatuje o něm. Žák rozpozná charakteristické znaky uměleckého textu.	
Ročník:	4.
Obor vzdělání:	65-42-M/02 Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Žáci použijí první pracovní list k třídění již nabytých poznatků. V posledních čtyřech pracovních listech tyto poznatky zapojují v aktivní interpretaci textů, či jiných médií.
Výsledky vzdělávání:	Žák rozpozná charakteristické znaky uměleckého textu. Žák text interpretuje a debatuje o něm.
Vytvořeno dne:	6. 2. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Zhudebněná poezie a písňové texty v 2. pol. 20. století

Karel Kryl

Knížka Karla Kryla



česká literatura

Zhudebněná poezie a písňové texty v 2. pol. 20. století

Kliknutím na **PLAY** lze přehrát píseň

signatář Charty 77, moravské lidové balady,
zakladatel folkového sdružení Šafrán



krátké úderné pamfletické písně a
protestsongy, melancholie, jadrný jazyk



autor trampských písní, nejznámější: Rosa na
kolejích



skladatel, textař a kytarový virtuos, zhudebněná poezie,
jazykové hříčky, za album Vzduchoprázdny (2012)
získal cenu Anděl



jeden z nejznámějších folkových zpěváků a skladatelů,
zhudebňuje poezii Vladimíra Vysockého, Bulata Okudžavy a
krajana Petra Bezruče



dlouholetý člen kapely Blue Effect, zhudebnil Kainara či
Hraběteho, hudba je směsicí folk rocku a big beatu,
nejznámější píseň je Slunečný hrob (mj. v Pelíškách)



Vladimír Mišík

Karel Kryl

Wabi Daněk Jaroslav Hutka

Jaromír Nohavica Karel Plíhal

Roztříd' písničkáře dle charakteristik

česká literatura

Zhudebněná poezie a písňové texty v 2. pol. 20. století

Josef Kainar

Josef Kainar je jedním z nejvíce zhudebňovaných českých básníků, ačkoliv se jeho poezie ke zhudebnění zdánlivě vůbec nehodí. Zamyslete se nad tím, co by při zhudebňování této básně mohlo činit hudebníkově potíže a porovnejte, jak se s tímto úkolem vypořádal Vladimír Mišík.

Václav Hrabě

Přečtěte si báseň a pokuste se vystihnout, jakým způsobem je v ní zobrazena láska a k čemu je přirovnávána. Jaký tón byste zvolili, kdybyste měli píseň sami zhudebnit. Porovnejte své představy s písní Vladimíra Mišíka.

Petr Bezruč

Píseň Červený květ je úvodní básní sbírky Slezské písně, vyjadřuje její program a upozorňuje čtenáře, že autor hodlá zobrazovat svět bez příkras. Jak vnímáte báseň v podání Jaromíra Nohavíci? Jaké pasáže v ní nejvíce zdůrazňuje. Znáte ještě jiné básně zhudebněné J. Nohavicou?

Zhudebněný citát: J.A.Komenský

V roce 1968 se píseň, dnes nazývaná Modlitby pro Martu, uveřejněná v seriálovém cyklu Píseň pro Rudolfa III symbolickou písní národního útlaku. Zamysli se nad tím, proč to tak bylo a jaké důsledky mělo nazpívání této písně pro její interpretku Martu Kubišovou.

<p>1 Stříhali dohola malého chlapečka kadeře padaly k zemi a zmíraly kadeře padaly jak růže do hrobu Železná židle se otáčela</p> <p>Šedaví pánové v zrcadlech kolem stěn Jenom se dívali Jenom se dívali Že už je chlapeček chycen a obelstěn V té bílé zástěře kolem krku</p> <p>Jeden z nich Kulhavý učitel na cello Zasmál se nahlas A všichni se pohnuli Zasmál se nahlas A ono to zaznělo Jako kus masa když pleskne o zem</p> <p>Kainar, Josef: Stříhali dohola malého chlapečka. IN: Nové mýty. ČS, Praha 1967.</p>	<p>2 Láska je jako večernice plující černou oblohou Zavřete dveře na petlice! Zhasněte v domě všechny svíce a opevněte svoje těla vy kterým srdce zkameněla</p> <p>Láska je jako krásná loď která ztratila kapitána námořníkům se třesou ruce a bojí se co bude zrána</p> <p>Hrabě, Václav: Variace na renesanční téma. IN: Blues pro bláznivou holku. ČS, Praha 1990.</p>	<p>3 Za temným oknem, v květníku sivém, hrubý a špičatý mračil se kaktus. Jednoho jitra červený z lodyhy vyrazil kalich, červený květ.</p> <p>Byl u nás básník, co jiné měl oči, co měl rád vonné a nádherné růže. Distichem zvučným pochválil růži a odsoudil pyšně ten rudý květ.</p> <p>Bezruč, Petr: Jsou duše drsné, co samy šly žitím, Červený květ.hroty a ostny je zalily vrchem. IN: Slezské písně. ČS, Praha 1989.</p>	<p>4 „Ať mír dál zůstává s touto krajinou, zloba, závist, zášť, strach a svár ty ať pominou, ať už pominou, teď když tvá ztracená vláda věcí tvých zpět se k tobě navrátí, ó lide český...“</p> <p>Komenský, J.A.: Kšaft umírající matky jednoty bratrské. IN: Dílo J.A. Komenského, Academia, Praha 1978.</p>
--	---	---	---

Zhudebněná poezie - Přečti si text a srovnej ho s hudební interpretací.

česká literatura

Zhudebněná poezie a písňové texty v 2. pol. 20. století

Karel Kryl

Bratříčku nevzlykej
to nejsou bubáci
Vždyť už jsi velikej
To jsou jen XXXXX
Přijeli v hranatých
železných maringotkách

Se XXXXX na víčku
hledíme na sebe
Buď se mnou bratříčku
XXXXX se o tebe
na cestách klikatých
Bratříčku v polobotkách

Prší a venku se XXXXX
Tato noc nebude XXXXX
Beránka XXXX se zachtělo
Bratříčku! Zavřel jsi vrátka?

Bratříčku nevzlykej
neplytvej slzami
Nadávký polykej
a šetři silami
Nesmíš mi vyčítat
jestliže nedojdeme

Nauč se písničku
Není tak složitá
Opři se bratříčku
Cesta je rozbitá
Budeme klopýtat
Zpátky už nemůžeme

Prší a venku se setmělo
Tato noc nebude krátká
Beránka vlku se
zachtělo
Bratříčku zavírej vrátka!
Zavírej vrátka!

Kryl, Karel: *Kniška Karla Kryla*. Mladá fronta, Praha 1990, s. 118.

Kniška Karla Kryla

Doplňuj do textu vynechaná slova. Své doplnění zdůvodňuj.

Přiřazuj k jednotlivým pasážím textu emoce, které vyvolávají.

strach

opovržení

bezmoc

zloba

smutek

přetvářka

Jaký jazyk je v písni použit?

->zamysli se, proč píseň snadno zlidověla a stala se hymnou odporu proti okupaci.

Charakterizuj vypravěče a jeho řeč

česká literatura

Zhudebněná poezie a písňové texty v 2. pol. 20. století

Karel Kryl

Před okny sloup
Znamení moru
Předpověď provazů
A divných mravů
Klesáme hloub
Se strachem tvorů
Před ranou do vazů
Před zlobou davu

Na stěně míř
Znamení doby
Děsím se obrázků
Děsím se šachu
Zbyl jenom kříž
Zůstaly skoby
A myšlenka na lásku
V zajetí strachu

Zástupy lidí
jdou pozpátku vpřed
tak jako raci
Zbabělost-hostii
každý si pozvedá
pálí je dlaň

Mnozí se stydí
že stavěli svět
Některý zvrací
dávaje bestii
ze svého oběda
povinnou daň

K výkazu ztrát
Přiďte sebe
Že jste jen couvali
Mlčky a kvapně
Za to když brát
Chtěli vám nebe
Že jste jim kývali
Bože tak trapně!

Přes čelo stín
Znamení studu
Znamení malého
Lidského strachu
Na pití blín
K zábavě nudu
K důvěře podlého
A nasypat hrachu
A nasypat hrachu

Knížka Karla Kryla

Domysli textu název

Vyznač v textu obrazná
pojmenování, která autor použil,
aby vylíčil svou dobu. (**metafora**,
přirovnání, **ironie**, **sarkasmus**,
oxymóron, **synekdocha**)

Nalezni k těmto obrazným
pojmenováním odpovídající
výrazy z běžné řeči a vysvětli
tak, jak lyrický subjekt básně
chápe svou dobu.

Zhudebněná poezie a písňové texty v 2. pol. 20. století

Karel Kryl

Knížka Karla Kryla

Veličenstvo kat

Zhlédni krátkou ukázkou na
YOUTUBE



Vepiš do kruhu postavy vystupující v básni
a charakterizuj je. Koho zastupují?

O jaký se v případě této básně jedná
literární žánr?

Vysvětli, v čem spočívá smysl této
alegorie. (gilotina ve znaku státu)

Jaké shodné rysy můžeme nalézt s
Borovského skladbou Král Lávra?

česká literatura

Zhudebněná poezie a písňové texty v 2. pol. 20. století

Seznam použitých zdrojů

obrazové materiály:



Fotografie: Michal Mañas

Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_Kryl_memorial_plaque.jpg

textové materiály:

Kryl, Karel: *Knížka Karla Kryla*. Mladá fronta, Praha 1990.

Kainar, Josef: Stříhali dohola malého chlapečka. IN: *Nové mýty*. ČS, Praha 1967.

Hrabě, Václav: Variace na renesanční téma. IN: *Blues pro bláznivou holku*. ČS, Praha 1990.

Bezruč, Petr: Červený květ. IN: *Slezské písně*. ČS, Praha 1989.

Komenský, J.A.: Kšaft umírající matky jednoty bratrské. IN: *Dílo J.A. Komenského*. Academia, Praha 1978.